

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**

Проректор з науково-педагогічної  
роботи

\_\_\_\_\_ А.В.Пантелеймонов

“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 05 «Соціально-поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Бізнес аналітика та міжнародна статистика»

спеціалізація \_\_\_\_\_

вид дисципліни за вибором

факультет економічний

2018\_\_ / 2019\_ навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“\_22\_” \_\_06\_\_\_\_ 2018\_ року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

О.А.Чуприна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту ХНУ ім. В. Н. Каразіна,;

Програму схвалено на засіданні кафедри  
Статистики, обліку та аудиту

Протокол від “\_21\_” \_\_06\_\_\_\_ 2018 року № 9

Завідувач кафедри Статистики, обліку та аудиту

\_\_\_\_\_ (підпис)

Соболев В.М.  
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією

Економічного факультету

\_\_\_\_\_ назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “\_21\_” \_\_06\_\_\_\_ 2018 року № 9

Голова методичної комісії \_\_\_\_\_ Економічного факультету

\_\_\_\_\_ (підпис)

Євтушенко В.А.  
(прізвище та ініціали)

## ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “\_\_\_Фінансовий аналіз\_\_\_” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

\_\_\_\_\_магістр\_\_\_\_\_ (назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму)            051 «Економіка»

спеціалізації

---

### 1. Опис навчальної дисципліни

#### 1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

формування теоретичних знань та практичних навичок з фінансового аналізу як виду економічного аналізу та функції фінансового менеджменту; формування вміння та навичок проведення фінансового аналізу підприємств та організацій.

#### 1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- надати студентам ґрунтовні знання з теоретичних засад і методології фінансового аналізу підприємств;
- навчити студентів методам узагальнення та аналізу даних, розраховувати конкретні показники фінансового аналізу та виявляти резерви підвищення ефективності виробництва та поліпшення фінансового стану підприємств;
- навчити студентів користуватися методами узагальнення та фінансового аналізу.

#### 1.3. Кількість кредитів    4

#### 1.4. Загальна кількість годин    120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
5-й	-й
Семестр	
10-й	-й
Лекції	
24 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

### 1.6. Заплановані результати навчання

знати:

- теоретичні засади і методологію фінансового аналізу підприємств;
- методи формування інформаційної бази дослідження економіки підприємства;
- методи узагальнення та аналізу конкретних фінансових показників підприємства;

вміти:

- користуватися теоретичними знаннями з практичною метою розрахунку фінансових показників, що характеризують економіку підприємства;
- всебічно досліджувати економічні процеси та їх результати на різних рівнях підприємства;
- використовувати придбані знання в фінансовому аналізі інтенсивності та тенденцій розвитку явищ та процесів на підприємстві.

Для засвоєння курсу «Фінансовий аналіз» студентам необхідні знання і навички, придбані при вивченні таких дисциплін, як «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Статистика», «Економіка підприємств» та ін.

## 2. Тематичний план навчальної дисципліни

### Розділ 1. Теоретичні основи фінансового аналізу

#### Тема 1. Теоретичні засади фінансового аналізу

Необхідність та сутність фінансового аналізу як виду економічного аналізу та як функції фінансового менеджменту. Напрямки, функції та завдання фінансового аналізу. Користувачі фінансового аналізу. Внутрішній та зовнішній фінансовий аналіз. Взаємозв'язок фінансового та управлінського аналізу.

#### Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу та його засади

Етапи проведення аналізу, їх характеристика. Складання програми аналізу. Фінансова звітність – інформаційна база фінансового аналізу. Склад та загальна характеристика фінансової звітності підприємства. Бухгалтерський баланс та його використання для фінансового аналізу. Звіт про фінансові результати діяльності підприємства та його використання для фінансового аналізу. Інші звіти та інформація, що використовуються у фінансовому аналізі.

Метод та прийоми фінансового аналізу.

### Розділ 2. Методика комплексного оцінювання фінансової діяльності підприємства

#### Тема 3. Загальна оцінка фінансового стану підприємства

Система показників для оцінки фінансового стану підприємства. Значення, задачі та види аналізу фінансового стану підприємства. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства. Деталізований аналіз фінансового стану підприємства. Система і класифікація показників для оцінки фінансового стану підприємства.

#### Тема 4. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Структура пасиву балансу. Значення та задачі аналізу капіталу підприємства. Аналіз структури та динаміки капіталу підприємства. Аналіз розміщення капіталу підприємства. Аналіз ефективності використання капіталу підприємства.

Структура активу балансу. Значення та задачі аналізу майна підприємства. Аналіз структури майна підприємства. Аналіз динаміки майна підприємства. Аналіз використання майна підприємства.

Забезпеченість підприємства власними оборотними коштами та її значення для фінансової діяльності. Аналіз наявності власних оборотних коштів. Аналіз запасів підприємства та джерел їх формування. Аналіз дебіторської заборгованості.

Фінансова стійкість підприємства. Основні показники фінансової стійкості: коефіцієнти автономії, фінансової стійкості, фінансового ризику та їх аналіз. Нормативні значення коефіцієнтів.

### **Тема 5. Аналіз ділової активності, ефективності використання капіталу та інвестиційної привабливості підприємства**

Обертання активів, період обертання матеріальних запасів, тривалість обороту матеріальних запасів, тривалість обороту дебіторської, кредиторської заборгованості.

Аналіз грошових потоків у результаті операційної діяльності. Аналіз грошових потоків у результаті інвестиційної діяльності. Аналіз грошових потоків у результаті фінансової діяльності.

Система показників, що відображають фінансові результати та результативність діяльності підприємства. Аналіз формування фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз розподілу та використання прибутку. Аналіз рентабельності підприємства та продукції.

Вплив рентабельності підприємства на його фінансовий стан. Аналіз окремих показників рентабельності та ділової активності підприємства. Аналіз рентабельності продукції, робіт, послуг підприємства.

Інвестиції та їх форми. Етапи аналізу інвестицій, їх зміст. Показники ефективності інвестиційних проектів, їх визначення.

### **Тема 6. Платоспроможності та кредитоспроможності підприємства**

Сутність платоспроможності підприємства та її значення для оцінки його фінансового стану.

Ліквідність балансу. Основні показники ліквідності: коефіцієнти абсолютної, проміжкової та загальної ліквідності та їх аналіз. Аналіз поточної ліквідності.

Кредитоспроможність підприємства, система показників для її оцінки.

### **Тема 7. Оцінка виробничо-фінансового левериджа**

Структура капіталу та ризик підприємницької діяльності. Оцінка підприємницького ризику за допомогою операційного (виробничого) левериджа. Оцінка фінансового ризику за допомогою фінансового левериджа. Стратегічна політика структури капіталу підприємства.

### **Тема 8. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства**

Узагальнення результатів фінансового аналізу, текстова та безтекстова форма оформлення результатів аналізу. Узагальнююча аналітична таблиця результатів аналізу. Виводи та рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства.

Методика комплексної порівняльної рейтингової оцінки фінансового стану підприємства. Основні вимоги до показників, що використовуються у цій методиці.

### **Тема 9. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств і запобігання їх банкрутства**

Поняття, види та причини банкрутства Зовнішні і внутрішні чинники банкрутства. Методи діагностики вірогідності банкрутства. Показники для діагностики неспроможності (банкрутства) підприємств.

## **3. Структура навчальної дисципліни**

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Розділ 1. Теоретичні основи фінансового аналізу</b>												
Разом за розділом 1	40	4	4			32						
<b>Розділ 2. Методика комплексного оцінювання фінансової діяльності підприємства</b>												
Разом за розділом 2	80	20	20			40						
<b>Усього годин</b>	<b>120</b>	<b>24</b>	<b>24</b>			<b>72</b>						

#### 4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<b>Розділ 1. Теоретичні основи фінансового аналізу</b>	
1	Тема 1. Теоретичні засади фінансового аналізу	2
2	Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу та його засади	2
	<b>Розділ 2. Методика комплексного оцінювання фінансової діяльності підприємства</b>	
3	Тема 3. Загальна оцінка фінансового стану підприємства	2
4	Тема 4. Аналіз фінансової стійкості підприємства	2
5	Тема 5. Аналіз ділової активності, ефективності використання капіталу та інвестиційної привабливості підприємства	2
6	Тема 6. Платоспроможності та кредитоспроможності підприємства	2
7	Тема 7. Оцінка виробничо-фінансового левериджу	2
8	Тема 8. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства	4
9	Тема 9. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств і запобігання їх банкрутства	6
	Усього годин	24

#### 5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Пошук інформації на офіційному сайті державної служби статистики України щодо фінансових показників діяльності підприємств України, висновки за результатами аналізу	28
2	Складання програми аналізу, пошук інформації, розрахунок фінансових показників конкретного підприємства	20
3	Складання глосарію за курсом	24
	Разом	72

#### 6. Індивідуальні завдання

Відповідно навчальному плану спеціальності «Бізнес аналітика та міжнародна статистика» студенти денної форми навчання виконують контрольну роботу з дисципліни «Фінансовий аналіз» у 10-му семестрі 5 курсу.

Мета виконання контрольної роботи – закріплення знань, одержаних студентами у процесі самостійного вивчення навчального матеріалу.

Контрольна робота базується на вивченні літературних джерел за темами курсу та використанні матеріалів і інформації конкретного підприємства. При виконанні роботи необхідно також показати вміння обробляти інформацію на ПК, використовувати Інтернет.

Кафедра пропонує студентам самостійно обирати підприємство, інформацію про його діяльність та узгоджувати план роботи з викладачем. Індивідуальна контрольна робота закріплює та розвиває загальнотеоретичні та спеціальні знання студента.

План контрольної роботи враховує інтереси конкретно цього напрямку підготовки і передбачає визначення актуальності показників, обраних для аналізу, побудування таблиць показників, пов'язаних з фінансовим аналізом діяльності конкретного підприємства, проведенням фінансового аналізу та розробкою загальних висновків і рекомендацій з покращання діяльності підприємства.

## 7. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни “Фінансовий аналіз” передбачають лекційні, практичні заняття, самостійну роботу та виконання індивідуальної контрольної роботи.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах: практичні заняття, контрольні роботи, тестові завдання, залік.

## 8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю з виконанням залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Залік	Сума
Розділ 1		Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	15	60	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5				

T1, T2 ... T9 – теми розділів.

## Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

## 9. Рекомендована література

### Основна література

1. Аніловська Г. Я., Столяренко О. О.. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л. : ДУВС, 2012. 403 с.
2. Багацька К. В., Говорущко Т. А.. Фінансовий аналіз: підручник / - Київ : АртЕк, 2014. 320 с.
3. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студентів напряму підгот. 6.030508 "Фінанси і кредит" / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во ЛКА, 2016. 311 с.
4. Грабовецький Б. Є., Шварц І. В.. Фінансовий аналіз та звітність: практикум / Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2016. 100 с.
5. Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В.. Фінансовий аналіз та звітність: практикум /; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2017. 142 с.
6. Ковтун Н. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський університет, 2014. 527 с.
7. Мних Є. В., Барабаш Н. С.. Фінансовий аналіз: підруч. для студентів ВНЗ / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : КНТЕУ, 2014. 535 с.

8. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Івашенко Г. А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 155 с.
9. Тютюнник, Ю. М. Фінансовий аналіз. Ч.1: навч. посіб. / К. : Знання, 2014. 358 с.
10. Тютюнник, Ю. М. Фінансовий аналіз. Ч.2: навч. посіб. / К. : Знання, 2014. 394 с.
11. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Тернопіл. нац. екон. ун-т. - Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
12. Фінансовий аналіз. Практикум: навч. посіб. за заг. та наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М. Д. Білик ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2014. 474 с.
13. Хома І. Б., Андрушко Н. І., Слюсарчик К. М.. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. 339 с.
14. Цал-Цалко Ю. С., Мороз Ю. Ю., Суліменко Л. А.. Фінансовий аналіз: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : Рута, 2012. 608 с.
15. Періодична література з питань фінансового аналізу.

#### **Додаткова**

1. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. для іноземних студ. / Петряєва З. Ф. ; Харківський нац. екон. ун-т імені Семена Кузнеця. - Х. : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2016. 372 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. / Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2013. 84 с.
3. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / під заг. наук. керівництвом заслуж. діяча науки і техніки України, д-ра екон. наук, проф. Шкарлета С. М. ; Чернігів. нац. технол. ун-т. - Чернігів : ЧНТУ, 2017. 205 с.
4. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є.. Економічний аналіз: навч. посіб. / Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2014. 305 с
5. Техніко-економічний аналіз: навч. посіб. / під. ред. Н. С. Поповенко, канд. екон. наук, проф. - Одеса : Стандартъ, 2014. 143 с

#### **10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення**

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. – URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
2. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. – URL : [http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat\\_id=32854](http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854).
3. Статистична інформація / Офіційний сайт державної служби статистики України. – URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.
5. П(С)БУ 2. «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» URL : <http://kodeksy.com.ua/ka/buh/psbu/2.htm>.
6. П(С)БУ 3. «Звіт про фінансові результати» URL : <http://kodeksy.com.ua/ka/buh/psbu/3.htm>.
7. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28 березня 2013 року № 433. URL : [http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=382859&cat\\_id=293536](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536)